

RENBETESKOMMISSIONENS AF 1913 HANDLINGAR

XIV

Protokoll

Sommarundersökningar 1915 inom norra
afdelningens område

**Protokoll fördt på Thomasjord i Balsfjorden den
30 augusti 1915.**

§ 1.

Sektionen företog under dagen en exkursion till mynningen af Stoksedalen och undersökte flyttningsförhållandena på denna trakt. Härvid demonstrerades flyttningsvägen delvis af gaardbruker Ole Peder Jonsen, 38 år gammal, ägare af bruket Melen under gården Indre Thomasjord. Uppllysningar om flyttningsförhållandena inhämtades likaledes af 60-årige gaardbrukeren Edvard Hansen på Ytre Thomasjord.

§ 2.

Tromsdals- och Andersdals-lapparnas flyttningsväg för vajhorden före kalfningstiden kommer efter öfvergången af Kirstifjeld ned genom skogsliden ofvanför Melen-gårdarna. Här går flyttningen genom två gårdars inmark och måste då passera genom 3

grindar i inmarksgården för att komma ned till fjordstranden. Sedan drifves hjorden längs „fjären” till Nösnes, S om Laksvandbugten. Längs denna sträcka ligga gårdar hela vägen, af hvilka en stor del hafva gärde mot stranden.

De ofvan omtalade inmarksgårderna vid Melen-gårdarna hafva så trånga grindar, att genomflyttningen här tar onödigt lång tid; den skulle betydligt underlättas, om större grindar upptoges. Ole P. Jonsen uppgifver att ägarna af dessa gårdar icke klagat öfver renarnas genomflyttning. Marken är vid tiden för flyttningen till stor del snötäckt. Längs „fjären” finnas inga svårigheter att komma fram; stranden är jämn och slät. Det är ingen svårighet att hålla renarna borta från inmarken äfven på de gårdar, där intet gärde finnes mot stranden.

Enligt uppgift af Edvard Hansen är det 17 år sedan lapparna första gången flyttade denna väg med vajhjord före kalfningen. Den har sedan dess hvarje år användts. Sektionen anser den vara den lämpligaste vägen vid flyttning före kalfningstiden.

Då ofvannämnda lappar vid midsommar komma flyttande med oxrenhjorden, eventuellt äfven med vajhjord och småkalfver, föra de renarna från Kirstifjeldet ned i Stoksedalen, där de bruka hvila upp till tre dygn. Om det är högflod i älven, måste denna öfvergå 2 à 3 km in i dalen. Härefter föras renarna vidare längs skogsgränsen under fjällbranten ofvanför gårdarna vid Thomasjord till Thomasjorddalen (Gattelašvagge), där de drifvas in och vidare öfver fjällpasset på N-sidan om dalen till Laksvandeidet. Denna väg är den vanliga. Undantagsvis föras renarna från Stoksedalen till Thomasjorddalen tvärs öfver fjället, hvilken väg alltid användes vid höstflyttningen. Den är emellertid svarfrankomlig vid midsommar och särdeles tung att komma upp från Stoksedalen, hvarför den ej kan anses lämplig för en hjord med småkalfvar. Vägen i skogsgränsen erbjuder inga natursvårigheter utom faran för snöras i Thomasjorddalen. I denna dal går nämligen hvarje år på samma ställe ett mäktigt snöras. Enligt uppgift af

Edvard Hansen, som i 35 år bott på Thomasjord, har detta snö-ras, såvidt H. kan minnas, dock alltid hunnit gå, innan lapparna komma flyttande vid midsommar.

Någon fara för skadegörelse vid förbiflyttningen finnes ej, sedan Stoksedalen passerats, enär inmarker och slåtter äro in-gärdade på samtliga gårdar mot liden, äfven om gärdet bitvis icke är fullt tillfredsställande. Ole P. Jonsen Melen uppgifver, att på S-sidan af Stokse däremot finnes slättermark tillhörande honom på själfva flyttningvägen. J. anser, att själfva flyttningarna icke göra någon skada på dessa slåtter; de äro nämligen bärgade då höstflyttningen sker. Däremot kan skada vållas af VIII distriktets renar under sommaren på slåtter och inmark. J, har emellertid aldrig tagit takst.

Under höstflyttningarna flyttar man alltid från Laksvandeidet öfver fjällpasset till Thomasjorddalen och därifrån öfver fjället till Stoksedalen, samt vidare öfver Kirstifjeldet samma väg som om våren. I Stoksedalen brukar man då hvila. Inga klagomål hafva hörts från de bofasta eller lapparna om olägenheter vid denna flyttning.

Uppläst och godkänt den 31 augusti 1915.

Justeradt i Tromsö den 25 september 1915.

P. Lorenz Smith,

Eric von Sydow.